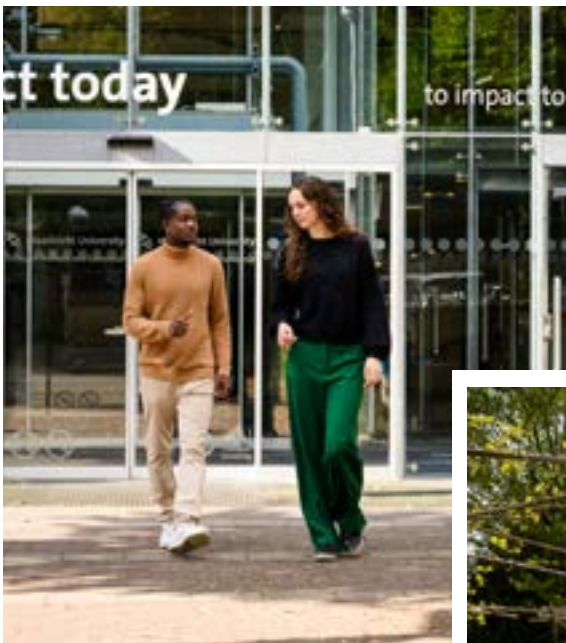

Aon de geng!

Coalitieakkoord Maastricht 2026–2030

D66, CDA, GroenLinks,
SPM, VVD en PvdA

Jao, diech höbs us
aon 't hart gelege
Mestreech door alle
iewe heer.

Fons Olterdissen (1865-1923)

teem
Maa

Coalitieakkoord Maastricht 2026–2030

Inhoudsopgave

Pagina	Hoofdstuk
4	1. Maastrichts motief
10	2. Wonen
14	3. Bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid
18	4. Economie
22	5. Cultuur, sport en verenigingen
26	6. Mobiliteit
30	7. Duurzaamheid
34	8. Veiligheid en leefbaarheid
38	9. Hoe we samenwerken aan de stad
44	10. Financiën
48	11. Portefeuilleverdeling

Maastrichts motief

Traditie én toekomst. Ze komen samen in Maastricht. Ze tonen zich in de historische binnenstad, waar het diepgewortelde culturele leven, de bloeiende middenstand en de meest Europese universiteit van Nederland elkaar versterken. In onze vernieuwde stad waar dagelijks de toekomst wordt gemaakt, bijvoorbeeld op de Brightlands Health Campus Maastricht en bedrijventerrein Beatrixhaven. En ze tonen zich in onze volkscultuur die is verankerd in carnavalsverenigingen, fanfares en het Mestreechs, in onze sportclubs en inmiddels ook in ons studentenleven en op de Pasar Maluku. En in onze vernieuwende gebiedsontwikkelingen: van de unieke Groene Loper tot de Spoorzone, Limmel aan de Maas en Belvédère.

Onze ambitie voor de stad

We zijn ambitieus. We maken deze nieuwe bestuursperiode ruimte voor groei, nieuwe verbindingen en nieuwe Maastrichtse verhalen. Deze bestuursperiode zetten we stappen richting het hoge groeipad uit de Omgevingsvisie. Een evenwichtige groei naar méér dan 140.000 inwoners in 2040. Dat doen we omdat we weten dat deze groei nodig is om de tweedeling te verkleinen en om de verbindingen in de stad te kunnen versterken. En omdat deze groei het mogelijk maakt om te blijven investeren in de toekomst en het toekomstig verdienvermogen van de stad.

Onze ambitie richt zicht op het bouwen van duizenden betaalbare en duurzame woningen, het actief dichten van de te grote verschillen in kansen, gezondheid en bestaanszekerheid, het echt op gang brengen van doorstroming én het ontsluiten van meer en passende werkgelegenheid. We hebben daarbij aandacht voor de maatschappelijke middenklasse die ook te vaak klem zit op de huidige woningmarkt. We maken de groei van de stad mogelijk met slimme investeringen in groene en veilige straten van de toekomst, nieuwe P+R voorzieningen en in de energietransitie.

Dit doen we met eerbied voor onze rijke geschiedenis als vestingstad en met bewustzijn van onze positie als grensregio in het hart van Europa. Wat goed is voor Zuid-Limburg is goed voor Maastricht en andersom. Hierin trekken we samen op met Heerlen en Sittard-Geleen. Samen met hen voelen we ons verantwoordelijk voor de meer dan 600.000 inwoners van Zuid-Limburg én voor onze samenwerking met andere gemeenten en partners in de (eu)regio.

Solidariteit en sjariteit zitten in het DNA van Maastricht. Tegelijkertijd heeft de stad te maken met armoede, kansenongelijkheid en gezondheidsverschillen. Er is sprake van een diepgewortelde tweedeling. Hier pakken we onze verantwoordelijkheid, óók als we er formeel niet van zijn. We kiezen voor ongelijk investeren, om te zorgen voor gelijke kansen. Dit doen we samen met onze partners, vrijwilligers en mantelzorgers.

Onze groeiagenda is dan ook gericht op verbondenheid. Sjengen én nieuwe Mestreechtenere maken samen de stad.

We bouwen aan een Maastricht dat sterker, gelijk en gezonder is door nu te investeren in talenten van mensen en in de volgende generatie. En we bouwen aan een inclusieve stad waar geen plaats is voor discriminatie. Ongeacht waar je vandaan komt, waar je in gelooft of van wie je houdt.

We werken in verbinding aan het verbeteren van onze brede welvaart. Een sterke economie en vitale arbeidsmarkt vormen de basis voor de ambitieuze schaalsprong die we samen met onze partners in Zuid-Limburg willen realiseren. Onze groeiambities halen we alleen als we onze kennisinfrastructuur versterken (met de campus en Spoorzone als belangrijke pijlers), de economische motor van de historische binnenstad benutten én we ons brede-MKB meer ruimte bieden om te ondernemen.

Samenwerken aan nieuwe dynamieken

Maastricht is een prachtige stad waar we trots op zijn. Tegelijkertijd houdt het Berenschot rapport ons een heldere spiegel voor. De afgelopen bestuursperiodes zijn in het politiek-bestuurlijk-ambtelijke samenspel negatieve dynamieken ontstaan. Dynamieken die alle betrokkenen niet zelfstandig hebben weten te doorbreken.

Als formerende partijen, die vaak ook bestuursverantwoordelijkheid hebben gedragen in eerdere bestuursperiodes, erkennen we onze rol hierin. Wij zien het dan ook als onze opdracht om de komende bestuursperiode maximaal bij te dragen aan het doorbreken van de gegroeide dynamieken. En om bij te dragen aan een nieuwe bestuurs- en organisatiecultuur, met meer ruimte voor dualisme en een meer open en gelijkwaardige samenwerking tussen bestuur en ambtelijke organisatie. Om zo meer terug te kunnen geven aan de stad: concrete resultaten voor onze inwoners en ondernemers. Dat is het *motief* dat wij laten doorklinken in de ambities uit dit coalitieakkoord.

Het is een opdracht die wij elke dag opnieuw op ons zullen nemen en waarop wij nadrukkelijk aanspreekbaar zijn. Vanuit deze opdracht aan onszelf, steken wij de hand uit naar alle andere betrokkenen. In de hoop dat zij samen met ons aan de slag willen gaan voor een beter Maastricht.

¹ In de muziek is het motief een kort en herkenbaar fragment dat steeds terugkeert en wordt uitgewerkt in een compositie.

Doorpakken om resultaten te boeken

We moeten aan de slag. Sommige problemen in de stad zijn al te lang zichtbaar en sommige kansen mogen we simpelweg niet missen. We moeten doorpakken om resultaten te boeken voor de Maastrichtenaren en Maastrichtse ondernemers en verenigingen. Dat vraagt scherpe keuzes. Dit toont de urgentie van het door ons beschreven motief. Het geeft richting aan onze inzet voor de komende bestuursperiode. In het volle besef dat we alleen samen met Maastrichtenaren, partners en in vernieuwde samenwerking met de raad en ambtelijke organisatie de noodzakelijke stappen kunnen zetten. Prioriteiten voor ons zijn:

1. Om woningbouw te stimuleren creëren we een ‘investeringsimpuls betaalbaar wonen’ van indicatief € 20 mln. Als we in het hoge groeipad naar meer dan 140.000 inwoners in 2040 terecht komen gelden verder geen taboes. Dan kijken we ook met open vizier naar uitbreiding buiten de bestaande stad. Beperking van gemeentelijke regelgeving op het gebied van bouwen en wonen is nodig om de woningbouwopgave te realiseren. We spreken daarom uit dat we in principe geen lokale kop op landelijke regels willen. Zowel voor bestaande als voor nieuwe regels hanteren we het ‘nee, tenzij’-principe.
2. Een integrale aanpak van Onderwijs en Jeugd is cruciaal om de hardnekkige kansenongelijkheid aan te pakken. We investeren zoals gezegd ongelijk om te komen tot gelijke kansen. Voor een nieuwe agenda Jeugd en Onderwijs stellen we impuls gelden beschikbaar ter hoogte van 4x € 1 mln. Ook kampen onze stad en regio met grote gezondheidsachterstanden, terwijl de beschikbaarheid van zorg meer en meer onder druk staat. We geven daarom een impuls om van Maastricht een preventiestad te maken ter hoogte van indicatief € 5 mln.
3. Met een MKB-actieprogramma en een nieuw Investeringsfonds van € 20 mln. voor de Campus geven we onze economie de boost die nodig is voor onze groeiagenda.

4. Volkscultuur, talentontwikkeling en professionele instellingen. Ze zijn alle drie onmisbaar voor ons culturele klimaat en de aantrekkelijkheid van de stad. We stellen een impuls beschikbaar voor de gelijkwaardige inzet op cultuur van 2x € 2 mln. en creëren een ‘investeringsimpuls monumenten’ van indicatief € 20 mln. Ook zorgen we voor betere ondersteuning van onze sport- en volksculturele-verenigingen.
5. De realisatie van nieuwe P+R voorzieningen en betere fietsvoorzieningen is onmisbaar om de stad bereikbaar te houden. Deze periode openen we een nieuwe grootschalige fietsparkeergarage in de binnenstad en zetten we onomkeerbare stappen naar de realisatie van nieuwe P+R voorzieningen aan de randen van de stad.
6. De energietransitie lukt alleen als deze rechtvaardig is. Daarom vormen we het bestaande noodfonds energie om naar een ‘regeling betaalbare energie’ (binnen bestaande budgetten) en stellen we aanvullend impuls gelden beschikbaar van 4x € 1,25 mln. voor verduurzaming (onder andere voor ‘zon op dak’ met batterijopslag). Vanuit deze extra inzet die we zelf plegen, werken we aan een doorbraak op één of enkele grootschalige regionale locaties voor duurzame opwekking. Als laatste zetten we versterkt door op vergroening van de stad met een investeringsimpuls van indicatief € 10 mln.
7. De opgaven rond veiligheid en leefbaarheid nemen in omvang en complexiteit toe, volgen elkaar in hoog tempo op en raken steeds vaker meerdere domeinen tegelijk. Daarom intensiveren we onze inzet in de veiligheidsketen structureel met € 0,75 mln.

Dit coalitieakkoord is nadrukkelijk op hoofdlijnen. Graag gaan wij open met de raad in gesprek over de grote opgaven in de stad en hoe we daarop het samenspel gaan vormgeven. Meer dualisme is daarbij voor ons het uitgangspunt. Wij stellen onder andere voor om op verschillende onderwerpen deelakkoorden op te stellen die kunnen rekenen op een zo breed mogelijk draagvlak in de raad. Mogelijke onderwerpen die zich lenen voor een dergelijk deelakkoord zijn: Participatie, Student en stad, Versterken van de Maastrichtse taal, Integratie en werk, Integraal veiligheidsbeleid en Cultuur.

Andere elementen die bij kunnen dragen aan een positieve dynamiek in het samenspel politiek en bestuur zijn halfjaarlijks themaoverleggen op de grote opgaven, mogelijkheden voor wethouders om raadsvoorstellen aan te passen naar aanleiding van domeinvergaderingen, meer ruimte voor sonderende gesprekken en een jaarlijkse dialoog tussen raad, college en organisatie. Wij staan positief tegenover deze voorstellen - die in het verlengde van het Berenschot-rapport liggen - én steunen eventueel benodigde aanpassingen in het reglement van orde van de raad als hiervoor breed draagvlak is. Als laatste gaan wij als coalitiepartijen minder vaak coalitieoverleg houden. En als we een coalitieoverleg hebben is dat in principe alleen met de fractievoorzitters (zonder aanwezigheid van wethouders).

Uitvoering aan zet

In deze bestuursperiode werken wij vanuit één gezamenlijke ambitie aan de uitvoering van dit coalitieakkoord. Daarbij kiezen we nadrukkelijk voor een meer langjarige en opgavegerichte benadering, met onderling vertrouwen als basis. We blijven oog houden voor de urgente vraagstukken van vandaag, maar richten ons tegelijkertijd op duurzame oplossingen voor morgen.

Samen met de burgemeester en de gemeentesecretaris nemen wij het initiatief om de samenwerking en onderlinge verhoudingen tussen bestuur en organisatie te herstellen. Zo bouwen we samen aan een organisatie die opgavegericht werkt en actief verbinding zoekt met inwoners, maatschappelijke partners en andere overheden. Dit ondersteunen we met het versterken van het gebiedsgericht werken en met ontschotting van achterliggende budgetten. Deze beweging vraagt om duidelijke verantwoordelijkheden en om meer doorzettingsmacht voor de uitvoering. En het vraagt een open, lerende en reflectieve bestuursstijl van onze wethouders.

Recent heeft de gemeenteraad verschillende beleidskaders vastgesteld zoals de Omgevingsvisie, het Armoedebeleid 'We zien je' en het beleidsplan sociale ontmoetingsplekken. Deze bestuursperiode komt het aan op de uitvoering hiervan. We zijn daarom in dit akkoord terughoudend met het aankondigen van nieuwe beleidsplannen en visies. De beschikbare tijd en capaciteit willen we focussen op de uitvoering.

We willen voorkomen dat we nieuw beleid gaan stapelen dat niet of niet volledig tot uitvoering komt. We hebben daarbij geleerd van de ervaring van de afgelopen bestuursperiode waarbij sprake was van onderbesteding en onderrealisatie. Primair als gevolg van deze onderrealisatie is de algemene reserve de afgelopen bestuursperiode met circa € 75 mln. gestegen. Dit terwijl Maastricht daarvoor al een zeer ruime reserve had. Dit gespaarde geld willen we nu met een plus teruggeven aan de stad door middel van extra tijdelijke inzet en extra investeringsimpuls op de grote en soms hardnekkige vraagstukken. Het versterken van opgavegericht en gebiedsgericht werken draagt verder bij aan betere uitvoering en meer resultaten voor onze inwoners.

Verantwoording

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026 kent de raad (opnieuw) 16 fracties. Op basis van het rapport van de verkenner hebben D66, CDA, GroenLinks, SPM, VVD en PvdA gesprekken gevoerd onder leiding van formateurs Pia Dijkstra en Raymond Knops.

Het uitgangspunt was om een coalitieakkoord op hoofdlijnen te sluiten. Daarom hebben we in dit akkoord niet alle onderwerpen opgenomen of in detail beschreven. Zo bieden we ruimte om samen met de raad invulling te geven aan de grote opgaven voor de stad. We hopen daarmee een basis te leggen voor het vernieuwen van het samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie. En voor de samenwerking met partners in de stad.

Bij het opstellen van dit akkoord hebben we voort kunnen bouwen op de beschikbare kennis uit de verkenningsfase en de ingezonden stukken door een groot aantal partijen uit de stad. Ook hebben de formateurs, op verzoek, een open gesprek gevoerd met een deel van de niet formerende partijen. Deze inzichten hebben we een plek proberen te geven in dit akkoord.

Dit coalitieakkoord bevat zeven thematische hoofdstukken. Daarna beschrijft het akkoord achtereenvolgens a. hoe we samen willen werken aan de uitvoering van dit hoofdlijnenakkoord, b. welke financiële gevolgen dit akkoord heeft en c. de overeengekomen portefeuilleverdeling.

Wonen

Onze ambitie

Maastricht is een compacte en historische studentenstad met een grote diversiteit aan inwoners: mensen die hier al generaties wonen, nieuwe Maastrichtenaren en mensen die tijdelijk in de stad verblijven. Al deze groepen maken samen de stad. Zij zijn betrokken bij elkaar, zorgen dat de economie draait en zij dragen de (volks)cultuur met harmonieën, fanfares, Boonte Störm en de Heiligdomsvaart.

Onze vestingstad ligt in een dynamische grensregio en een prachtige groene omgeving. Het is geen wonder dat veel mensen hier willen wonen. Omdat zij juist hier willen studeren aan dé Europese universiteit van Nederland. Omdat zij hier belangrijk werk kunnen doen op de Brightlands Campus Maastricht. Of omdat hier hun 'roots' liggen en ze in een volgende levensfase het liefst blijven wonen in hun De Heeg, Wolder of bijvoorbeeld Borgharen.

Goed wonen is essentieel om je thuis te voelen in Maastricht. Helaas raakt de woningnood ook onze stad hard. Te veel mensen kunnen geen passende en betaalbare woning vinden en er is onvoldoende doorstroming. In de recent door de raad vastgestelde Omgevingsvisie zijn de condities gecreëerd om de woningbouw te versnellen en de doorstroming te vergroten. Hiermee bieden we deze bestuursperiode meer woonkansen voor de verschillende doelgroepen. Dat betekent ook meer ruimte voor studenten en senioren en meer ruimte voor hoogbouw en bijvoorbeeld wonen met Friends-contracten.

We zijn ambitieus. Deze bestuursperiode zetten we stappen richting het hoge groeipad uit de Omgevingsvisie. Naar méér dan 140.000 inwoners in 2040. Dat doen we omdat we weten dat deze groei nodig is om de tweedeling te verkleinen en om de verbindingen in de stad te kunnen versterken. En omdat deze groei het mogelijk maakt om te blijven investeren in de toekomst en het toekomstig verdienvermogen van de stad. Deze (evenwichtige) groei faciliteren we met een scherp oog voor de regio. De regio biedt soms kansen voor Maastrichtse woningzoekenden, maar ook binnen onze gemeentegrenzen willen we ruimte bieden voor middengroepen.

Beperking van gemeentelijke regelgeving op het gebied van bouwen en wonen is nodig om onze ambitie te realiseren. We spreken daarom uit dat we in principe geen lokale kop op landelijke regels willen. Zowel voor bestaande als voor nieuwe regels hanteren we het 'nee, tenzij'-principe.

Wonen gaat over meer dan alleen stenen; het gaat over buurten, burens en het dagelijks leven. De kwaliteit van straten en buurten bepaalt in belangrijke mate hoe mensen hun woonomgeving ervaren. Maastricht scoort lager op brede welvaart dan het landelijke gemiddelde. Hier hebben we een grote opgave. Daarbij is sprake van een tweedeling (zie ook *Bestaanszekerheid, kansenongelijkheid en gezondheid*). Zo zijn de verschillen in brede welvaart tussen Pottenberg of Nazareth en bijvoorbeeld Campagne of Sint Pieter gewoon te groot. Slecht onderhouden en slecht geïsoleerde woningen raken de bewoners direct. Denk aan schimmelvorming, geluidsoverlast en een hoge energierekening.

De - soms hardnekkige - tweedeling vraagt ongelijk investeren voor gelijke kansen. In onze woningbouwprogrammering kiezen we voor het gericht toevoegen van nieuwe type woningen in eenzijdig samengestelde wijken. Ook willen we de tweedeling bestrijden met nieuwe prestatieafspraken met de corporaties.

We kiezen nadrukkelijk voor een benadering waarin wonen niet op zichzelf staat, maar wordt gezien in samenhang met voorzieningen, mobiliteit, energie en de kwaliteit van de leefomgeving. Alleen in samenhang kunnen we de urgente woonopgave op een duurzame en evenwichtige manier realiseren.

Onze inzet

- Voor de groei van de stad kiezen we in lijn met de Omgevingsvisie voor inbreiding binnen de bestaande stad. Met grote gebiedsontwikkelingen zoals Spoorzone, Limmel aan de Maas en Belvédère start deze bestuursperiode de bouw van duizenden woningen én komt de doorstroming op gang. Met al aangewezen 'ventiilocaties' bieden we, indien nodig, gebalanceerd ruimte voor uitbreiding aan de randen van de stad.
- Als we in het groeipad naar méér dan 140.000 inwoners in 2040 terecht komen, dan gelden deze bestuursperiode geen taboes. Dan kijken we met een open vizier naar een nieuwe uitbreidingswijk buiten de bestaande stad. Daarbij realiseren we ons dat hoe meer we groeien hoe belangrijker het is om de woningbouwopgave regionaal te bezien.
- We gaan beter gebruik maken van onze bestaande bebouwing. Door woningen te splitsen, Friends- en hospita-bewoning mogelijk te maken, door gebouwen op te toppen en bijvoorbeeld door vaker kamerbewoning, wonen-boven-winkels en wonen-achter-wonen mogelijk te maken. Dit is de snelste manier om woningen toe te voegen, maar dit gaat niet vanzelf. Op dit moment hebben we te strenge regels in ons gemeentelijke beleid. Denk aan onze eisen op het gebied van welstand, monumentenzorg en de '40-40-40-regel' die toevoeging van studentenwoningen belemmert. Gezien de grote woonopgave gaan we deze regelgeving beperken. Dit doen we met aandacht voor de kwaliteit van de (historische) stad.
- Parallel aan de vereenvoudiging van de gemeentelijke regelgeving spreken we, conform de Wet goed verhuurderschap, particuliere verhuurders aan op hun verantwoordelijkheid voor de leefbaarheid van hun panden. Daartoe verbeteren we de bekendheid en toegankelijkheid van het huurteam Zuid-Limburg en het Meldpunt Goed Verhuurderschap. Ook verkennen we aanvullende interventies zoals een pandbrigade.
- In lijn met ons uitgangspunt dat we in principe geen lokale kop op landelijke regels willen, sluiten we aan op de landelijke doelstelling dat 67% van de totale nieuwbouw in de stad betaalbaar moet zijn. We laten onze lokale afspraak los, dat per project 60% sociaal huur of betaalbare koop moet worden gebouwd. Ook zorgen we voor een vereenvoudiging van onze welstandsregels. Hiermee moet onder andere meer ruimte ontstaan voor conceptbouw, waarmee goede ervaringen zijn opgedaan bij Bouwstroom Limburg.
- We zorgen voor een goede mix van woningen in de verschillende wijken om de tweedeling tegen te gaan. Dat vraagt ook toevoeging van duurdere woningen in kwetsbare wijken en toevoeging van betaalbare koop en sociale huur in wijken waar deze nog maar beperkt aanwezig zijn. Dit leggen we onder ander vast in nieuwe prestatieafspraken met de corporaties en in onze woningbouwprogrammering. Dit doen we met aandacht voor voldoende voorzieningen en sociale cohesie in de kwetsbare wijken (denk aan het programma Veerkracht).
- We willen betaalbare huur en koop stimuleren met een investeringsimpuls 'betaalbaar wonen'. Dit budget is primair om de nieuwbouw van betaalbare huur in samenwerking met de corporaties te stimuleren. Het budget kan ook deels benut worden voor betaalbare koop en voor verduurzamingsmaatregelen bij bestaande bouw als dat direct bijdraagt aan de betaalbaarheid van wonen in Maastricht. Aanvullend kijken we actief hoe we ons eigen bezit van grond en vastgoed kunnen benutten voor de woonopgave.
- Kleinschalige inbreiding kan, bijvoorbeeld voor senioren, ruimte bieden om te verhuizen binnen hun vertrouwde wijk of dorp. Hiermee komt vaak een gezinswoning beschikbaar hetgeen bijdraagt aan de doorstroom. In aanvulling op de woonzorgzones bieden we beperkt mogelijkheden voor dit soort kleinschalige inbreiding, bijvoorbeeld in Borgharen en de Molukse wijk.

- Op de Karosseer maken we een substantieel aantal nieuwe woonwagendstandplaatsen mogelijk, met aandacht voor de complexiteit van 'bedrijfswoningen'. Aanvullend gaan we deze periode aan de slag met enkele locaties voor nieuwe standplaatsen met een woonbestemming. Zowel voor koop als voor huur.

Onze uitvoeringskracht

We richten de ambtelijke capaciteit primair op het samen met ontwikkelaars, corporaties en bouwers daadwerkelijk realiseren van woningen in de pijplijn, om daarmee zo snel mogelijk de druk op de woningmarkt te verlichten.

Om gebiedsontwikkeling te versnellen werken we waar mogelijk volgens het principe van 'parallel plannen' waarbij verschillende projectfasen gelijktijdig worden opgepakt. Dit vraagt goede afstemming met onze partners (ontwikkelaars, corporaties, et cetera).

Door het vereenvoudigen van onze regelgeving wordt vergunningverlening, toezicht en handhaving ook eenvoudiger. Verder willen we deze bestuursperiode meer gebruik maken van horizontaal toezicht. Hierbij wordt voor vergunningverlening, toezicht en handhaving bij erkende partners meer vanuit vertrouwen gewerkt. Dit scheelt tijd en ambtelijke capaciteit. We streven ernaar om in ieder geval onze woningbouwcorporaties op te nemen als erkende partners.

Financiën

Deze bestuursperiode zetten we fors extra in op wonen. Door de aangebrachte focus op uitvoering is voornamelijk nog geen structurele intensivering nodig. Wel leveren we een impuls door middel van:

- Een investeringsimpuls betaalbaar wonen van indicatief € 20 mln.
- Een investeringsimpuls om woonwagendstandplaatsen mee mogelijk te maken van indicatief € 6 mln.
- Een impuls uitvoeringskracht (tijdelijke exploitatiebudgetten) ter hoogte van € 1,4 mln.

Bestaans- zekerheid, kansengelijkheid en gezondheid

3

Onze ambitie

Solidariteit en sjariteit zitten in het DNA van Maastricht. De stad kent veerkrachtige gemeenschappen, volop maatschappelijke initiatieven en een rijk verenigingsleven. Tegelijkertijd is sprake van een hardnekkige tweedeling. Dit uit zich onder andere in armoede, kansenongelijkheid en gezondheidsverschillen. De mentale gezondheid van onze (jonge) inwoners verslechtert snel en de houdbaarheid van ons zorgstelsel staat door de vergrijzing onder druk. Hier pakken we onze verantwoordelijkheid, óók als we er formeel niet van zijn. Dit doen we samen met onze partners (zorg- en welzijnsinstellingen, scholen, corporaties en verenigingen) en met vrijwilligers en mantelzorgers.

Onze groeiagenda is gericht op verbondenheid. Door nu te investeren in talenten van mensen en in de volgende generatie bouwen we aan een Maastricht dat sterker, gelijk en gezonder is. Een inclusieve stad die voor iedereen toegankelijk is en waar geen plaats is voor discriminatie. Ongeacht waar je vandaan komt, waar je in gelooft of van wie je houdt. Sjengen én nieuwe Mestrechteneer maken samen de stad.

Afgelopen bestuursperiode is de juiste koers ingezet. Niet de structuren en regels zijn bepalend, maar de behoefte en eigen kracht van onze inwoners. Gebiedsgericht werken is daarvoor cruciaal. Daar zetten we versterkt op door. Ook gaan we deze periode werk maken van ontkokering. Dit is een voorwaarde om echt gebiedsgericht te kunnen werken én om meer en sneller impact te kunnen hebben voor de inwoners van Maastricht.

We worden gesteund in onze koers door eerste signalen dat de gemeentelijke aanwezigheid in buurten, wijken en kernen steeds beter wordt gewaardeerd (Rekenkamer, 2026). Vanuit onze ambitie willen we ervoor zorgen dat iedere euro terecht komt waar die het meeste verschil maakt: bij de mensen. Niet met losse projecten of initiatieven, maar door te werken vanuit lange lijnen. Dit betekent ook een stevige aanpak van zorgfraude en ondermijning.

De verschillen in de stad zijn te groot. De buurt waar je wordt geboren heeft te veel invloed op je kansen en mogelijkheden.

We investeren daarom ongelijk, om te zorgen voor gelijke kansen. Deze bestuursperiode zetten we daarbij vol in op preventie. Denk aan het voorkomen van taalachterstand bij peuters en valpreventie voor ouderen. Preventief investeren in onderwijs, beweging en gezondheid is geen kostenpost, maar de beste keuze voor de stad. Voorkomen van problemen is beter dan ze later duur te repareren. Dat betekent ook investeren in netwerken, ontmoetingsplekken en laagdrempelige ondersteuning die ervoor zorgen dat inwoners elkaar kennen, meedoen en er voor elkaar zijn. Gemeenschapshuizen en verenigingen hebben een belangrijke rol in de sociale basis (zie ook *Cultuur, sport en verenigingen*).

Deze periode pakken we regie om te zorgen dat onderwijs en jeugdbeleid in samenhang wordt benaderd. We zetten stevig door op onze wettelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting, zorg, welzijn en participatie. Maar, we gaan verder. We zorgen voor geïntegreerde ondersteuning in de periode van -9 maanden tot 27 jaar. Vanaf het consultatiebureau, via de scholen tot de eerste stappen op de arbeidsmarkt. Voor de eerste 12 levensjaren kiezen we voor een gezinsgerichte benadering binnen het gebiedsgericht werken. Voor de periode na het 12e levensjaar hanteren we een meer stedelijke benadering. We hebben aandacht voor alle niveaus van onderwijs: van praktijkgericht tot wetenschappelijk (zie ook *Economie*).

Bestaanszekerheid is het fundament voor de samenleving. We geven deze bestuursperiode uitvoering aan het recent vastgestelde armoedebeleid 'We zien je'. Verder willen we dat werk altijd loont en dat iedereen mee kan doen. De uitstroom uit de bijstand in Maastricht blijft fors achter bij landelijke cijfers. Dat kan én moet beter. Hierbij werken we samen met het nieuwe Sociaal Ontwikkel Bedrijf en partners zoals Skills en Praktech. We bieden gerichte ondersteuning bij het vinden van passend werk, vrijwilligerswerk of een opleiding. We willen dat iedereen vanuit eigen talent een betekenisvolle bijdrage levert aan de maatschappelijke opgaven in onze stad.

Onze inzet

- We maken van Maastricht een preventiestad. Want voorkomen is beter dan genezen. We steunen de koers van Zuid-Limburg met initiatieven zoals Pluswijken, het Deltaplan Ouderenzorg en het transformatieplan Mentale Gezondheid. Maar we willen verder gaan. Gezondheid moet een rode draad zijn in al het gemeentebestuur – van wonen tot mobiliteit.
- Met een nieuwe Agenda Jeugd en Onderwijs zorgen we voor een integrale benadering voor jonge Maastrichtenaren. Dit vraagt een nieuwe impuls én het verbinden van initiatieven zoals de rijke schooldag, voor- en vroegschoolse-educatie en schoolmaaltijden. Deze agenda maken we samen met kinderen, jongeren en hun ouders én met alle betrokken professionals. Want alleen samen maken we het verschil.
- Het Gezond Kindcentrum in Beweging maken we structureel. Dit is een bewezen effectieve manier om te investeren in een gezonde basis.
- We bouwen aan sterke scholen voor sterke wijken. Daarbij zoeken we naar ruimte in en koppelkansen met onze Integrale Huisvestingsplannen (IHP's). Zo biedt het schoolgebouw en de sportruimte tijdens schooltijden meer kwaliteit voor leerlingen en leren. En ontstaat buiten schooltijden ruimte voor meer ontmoeting en beweging, met bijvoorbeeld buurtkeukens. Hierbij geven we prioriteit aan die buurten waar dit het hardste nodig is.
- We vergroten onze inzet voor betaalbare en toegankelijke verenigings- en ontmoetingsplekken (zie ook *Cultuur, sport en verenigingen*). Gemeenschapshuizen en buurtgebonden huiskamers hebben daarin een grote rol. Zij vormen samen met sportverenigingen en culturele netwerken de basis voor de sociale structuren en buurtnetwerken. Zij dragen bij aan vriendschap, structuur en sociale samenhang en aan het voorkomen van eenzaamheid.
- We ondersteunen mantelzorgers. Zij zijn het fundament voor de samenleving. Dat doen we onder andere door de mogelijkheden voor respijtzorg te vergroten.
- Gebiedsgericht werken is cruciaal om als gemeente meer verbinding te kunnen maken met de Maastrichtenaren. En om de gemeentelijke dienstverlening nabij en herkenbaar te organiseren (denk aan sociale teams, wijkservicepunten en financial coaches). We zetten het gebiedsgericht werken versterkt door met meer doorzettingsmacht en ondersteuning voor de betrokken professionals. We versterken de ontschotting onder andere door diverse lopende programma's samen te voegen binnen het gebiedsgericht werken (zie ook *Hoe we samenwerken*).
- We houden onverkort vast aan de 'veerkracht'-aanpak in Pottenberg en Nazareth. Dit doen we samen met partners en bewoners. We zetten daarbij in op doorbraakmethoden en op stevige lokale teams met een groot mandaat.
- Onze burgerbegroting geeft inwoners een stem in de besteding van gemeentelijke gelden. De afgelopen periode bleek dat sport- en volksculturele-verenigingen, bij gebrek aan andere regelingen, regelmatig ook een beroep deden op de burgerbegroting. Om dit te ondervangen creëren we voor deze groepen twee nieuwe subsidieregelingen. Dit stelt ons in staat om de focus van de burgerbegroting beter in te richten op informele verbanden en buurtinitiatieven, met bijpassend budget.
- Te veel vernieuwingen in het sociaal beleid zijn, mede vanwege landelijke financiering, tijdelijk vormgegeven. Dit stelt onze uitvoeringspartners voor aanzienlijke uitdagingen, bijvoorbeeld doordat ze geen vaste contracten kunnen bieden. We willen met onze partners afspraken maken zodat zij hun organisaties kunnen inrichten vanuit het vertrouwen dat de financiering gecontinueerd wordt. We kijken als eerste naar het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord.

- We zien dat de bereidheid om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen is toegenomen. Desondanks zet zich dit nog maar beperkt om, in uitstroom uit de bijstand. Daarom gaan we werkgevers en ondernemers zowel faciliteren als aanspreken. Daartoe zetten we onder andere meer 'job'- en 'financial'-coaches in.
- Zoals opgenomen in de Omgevingsvisie breiden we het aantal woonzorgzones in de stad uit. We versterken daarbij de samenwerking met zorginstellingen en andere partners om wonen en zorg dicht bij elkaar brengen. Bijvoorbeeld door initiatieven die wonen in combinatie met zorg aanbieden beter te faciliteren, bijvoorbeeld in de Molukse wijk of Borgharen. Zo versterken we de sociale cohesie in de wijk (zie ook *Wonen*).
- Wij ondersteunen nieuwkomers bij een goede start in Maastricht. Door te investeren in taal, participatie en werk helpen we inburgeraars, in lijn met het vastgestelde beleid, om snel mee te doen in de samenleving en bieden we de mogelijkheid om vanuit eigen kracht een nieuwe toekomst op te bouwen.
- Dak- en thuisloosheid willen we zoveel mogelijk voorkomen door te werken met maatwerkgerichte aanpakken. Denk aan Vroegsignalering, Skaeve Huse en Bemoeizorg. We blijven vol inzetten op 'Wonen eerst'. Hiertoe dragen we vanuit onze woningbouwprogrammering bij aan beschikbaarheid van passende huisvesting (zie ook *Wonen*). Voor wie dat geen mogelijkheid is zorgen we voor voldoende opvang.

Uitvoeringskracht

Het versterken van gebiedsgericht werken en de verdere ontschotting vragen veel van onze organisatie en onze bestuurscultuur (zie ook *Hoe we samenwerken*). Een beweging van beleid naar uitvoering. Van controle naar vertrouwen. En naar meer doorzettingsmacht. Met stevige lokale teams als basis én in samenwerking met onze partners in Zuid-Limburg. We zorgen daarbij dat praktijkkennis veel vaker wordt ingezet bij het maken van beleid en de uitvoering daarvan. Dat betekent ook het vaker aannemen van medewerkers met een praktijkgerichte opleiding op gemeentelijke functies.

Financiën

We stellen circa € 2,4 mln. per jaar beschikbaar voor de beschreven intensiveringen onder andere voor een Participatiebudget voor het leveren van een maatschappelijke bijdrage. In aanvulling op de beschreven structurele intensiveringen geven we de volgende impuls:

- Een investeringsimpuls van indicatief € 5 mln. voor specifiek op preventie gerichte maatregelen.
- Een impuls uitvoeringskracht ter hoogte van € 6 mln., die we onder andere inzetten voor de Agenda Onderwijs en Jeugd met een tijdelijk exploitatiebudget van 4 x € 1 mln.

Economie

4

Onze ambitie

Een sterke economie en vitale arbeidsmarkt vormen de basis voor de ambitieuze schaa sprong die we samen met onze partners in Zuid-Limburg willen realiseren met als doel: een kansrijke toekomst voor al onze inwoners. Onze groeiambities halen we alleen als we onze kenniseconomie versterken, de economische motor van het historische centrum benutten én we ons brede-MKB meer ruimte bieden om te ondernemen. Zo werken we in verbinding aan het verbeteren van onze brede welvaart.

Een stad in verbinding betekent dat we onze diversiteit aan economische activiteiten koesteren. Voor de gewenste ontwikkeling is het essentieel dat het arbeidsmarktbeleid goed aansluit op de behoeften van de stad en de regio. Theoretisch en praktijkgericht onderwijs zijn daarbij in gelijke mate nodig (zie ook *Bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid*).

Het versterken van onze kennisinfrastructuur is cruciaal. We zetten de ontwikkeling van Brightlands Maastricht Health Campus daarom krachtig door. Voor de campus creëren we een Investeringsfonds om actief mee te kunnen investeren met publieke én private partners. Verder verbinden we de dynamiek van de campus meer met de economie en het brede onderwijsaanbod van de hele stad. Groei van de kenniseconomie op de campus zorgt daardoor zichtbaar voor meer kansen voor alle Maastrichtenaren. Het draagt eraan bij dat meer studenten na hun studie in de stad blijven wonen en werken en het biedt een voedingsbodem voor nieuwe maakindustrie.

De Einstein Telescope is een geweldige kans voor Maastricht als kennisstad en voor Europa. Vanuit onze lobby ondersteunen we de komst voluit. Ook lobbyen we actief voor betere (inter)nationale spoorverbindingen naar Luik en Aken. Deze zijn cruciaal om de euronale ambities waar te maken. Daarnaast willen we onze maakindustrie laten bloeien. Juist hier zijn kansen voor de circulaire economie en groei in werkgelegenheid voor verschillend opgeleide Maastrichtenaren.

Onze monumentale binnenstad met veel culturele voorzieningen heeft een aantrekkelijke werking op toeristen en dagjesmensen, die reikt tot ver in Europa. Dit wordt versterkt door evenementen zoals TEFAF en André Rieu op het Vrijthof. Dat is van grote waarde voor onze economie, maar heeft bijvoorbeeld met topdruktedagen ook een keerzijde. Heldere keuzes zijn nodig om te zorgen voor een dynamische én leefbare binnenstad. Deze bestuursperiode bieden we gericht ruimte voor nieuwe evenementen. Ook zetten we door op het vergroenen van de binnenstad.

Loodgieters, elektriciens en bijvoorbeeld fietsenmakers houden de stad in beweging. De lokale middenstand vormt het fundament onder onze economische dynamiek. Zij zijn actief op de campus, in de binnenstad en in alle buurten en wijken. Ze bieden niet alleen werkgelegenheid, maar ook vernieuwing, mogelijkheden voor ontmoeting en de nodige steun voor verenigingen en gemeenschappen. Ons brede-MKB vraagt betere ondersteuning van de gemeente. Dat is een speerpunt voor deze bestuursperiode.

Onze inzet

- De campus is dé motor voor onze economische ontwikkeling. Voor de verdere doorontwikkeling maken we een Investeringsfonds om samen met partners te kunnen investeren in hefboomprojecten. Dit zijn grootschalige publiek-private-samenwerkingsprojecten die versterkend zijn voor het ecosysteem op de campus. Voorbeelden hiervan zijn de 'circular space' op de Brightlands Chemelot Campus of de 'hightech onderzoekskas' op de Brightlands Greenport Campus Venlo. Dergelijke hefboomprojecten willen we ook op onze campus mogelijk maken. Voor de uitvoering van het fonds werken we samen met Universiteit Maastricht, Maastricht UMC+ en Provincie Limburg.
- Om de groei van de stad mogelijk te maken is het nodig om talent te behouden en nieuw talent aan te trekken. Dat is randvoorwaardelijk voor een toekomstbestendige economie.
- Voor onze maakindustrie en andere bedrijvigheid realiseren we, in lijn met de Omgevingsvisie, meer fysieke ruimte. Dat vraagt soms gerichte verplaatsingen of herstructurering om de beperkte hectares grond die we hebben zo optimaal mogelijk te gebruiken. Hiermee creëren we ook kansen voor de circulaire economie.
- De ontwikkeling van de Spoorzone biedt mogelijkheden om nieuwe bedrijven aan te trekken. Denk aan consultancy, creatieve industrie of nieuwe Europese instellingen of Europese agentschappen. Hier richten we onze acquisitie én lobby richting rijk en Europa, samen met onze partners in Zuid-Limburg, ook actief op in.
- We zetten het beleid door om onze energie-intensieve bedrijven (de zogeheten cluster 6 bedrijven) te ondersteunen bij hun opgave om te verduurzamen en te elektrificeren (zie ook *Duurzaamheid*)
- Voor de binnenstad zetten we samen met winkeliers, restaurateurs en ondernemers in op een aantrekkelijke en groene binnenstad. Onze inzet blijft gericht op het versterken van de onderscheidende kwaliteit van de vijf kwartieren. We zetten

versterkt in op vergroening, waarbij we deze bestuursperiode in ieder geval de Markt vergroenen (zie ook *Duurzaamheid*).

- We herijken onze regels voor evenementen. Zo bieden we gericht ruimte voor aanvullende en onderscheidende evenementen met een goede spreiding over de stad en tijd. Dit gaat nadrukkelijk ook om ruimte voor evenementen van én voor de buurt (in de binnenstad). Aanvullend willen we enkele (top)sportevenementen aantrekken (zie ook *Cultuur, sport en evenementen*).
- We zorgen ook voor verbetering van de bereikbaarheid onder ander via betere Park+Ride en Park+Walk-voorzieningen (zie ook *Mobiliteit*).
- We starten een MKB-actieprogramma. Zo helpen we onze ondernemers om toekomstbestendig te worden. Dat gaat over duurzaamheid, circulariteit en digitalisering. Onderdeel is het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening vanuit het team ondernemen. Dit vraagt bijvoorbeeld dat de gemeente beter bereikbaar is en meer op bezoek gaat bij ondernemers.
- Zoals afgesproken in de Omgevingsvisie bieden we in onze wijken en buurten meer ruimte voor bijvoorbeeld horeca, maatschappelijke voorzieningen en culturele activiteiten. Dit concentreren we primair in 'kloppende harten' bijvoorbeeld rond bestaande winkelconcentraties.

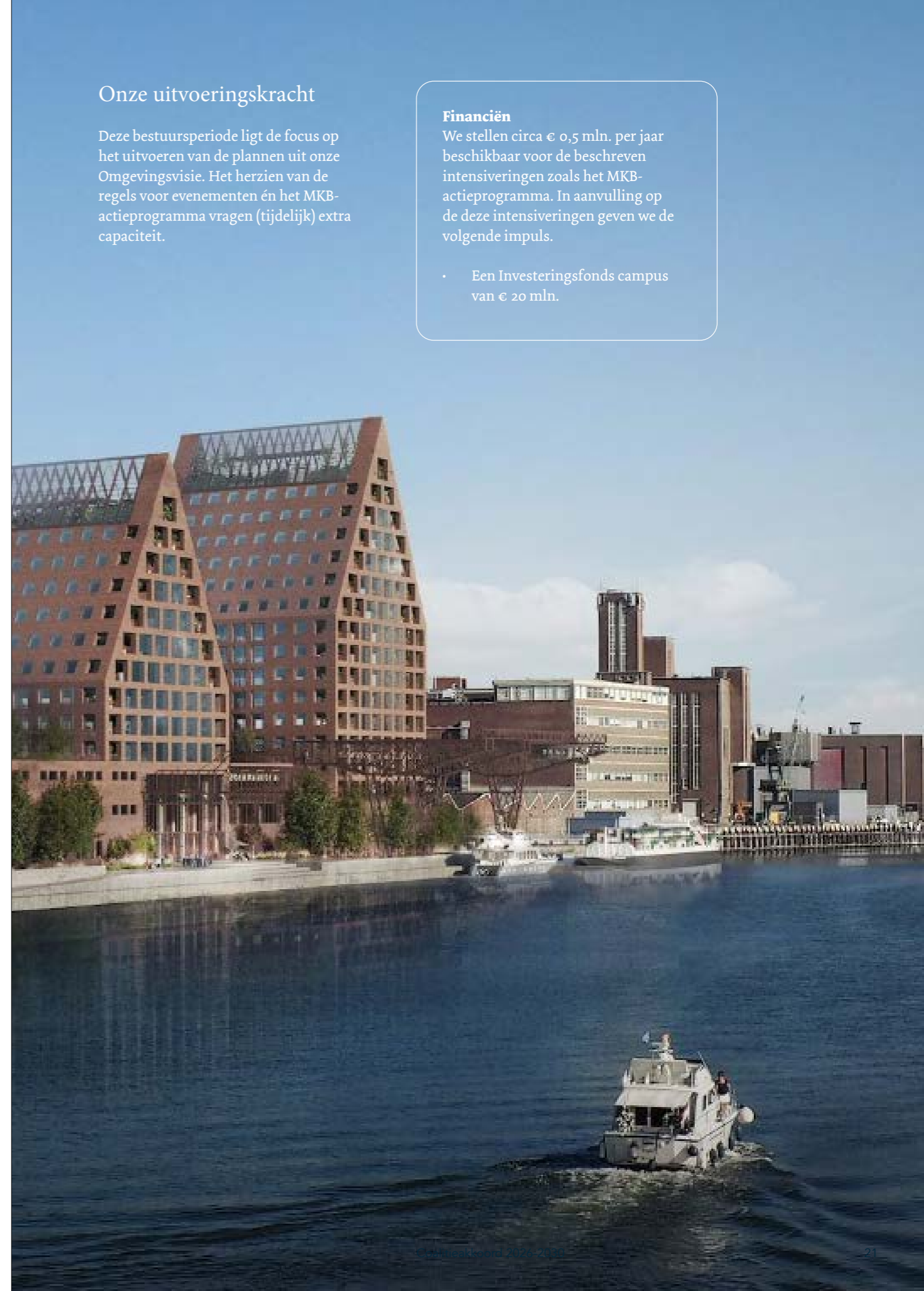
Onze uitvoeringskracht

Deze bestuursperiode ligt de focus op het uitvoeren van de plannen uit onze Omgevingsvisie. Het herzien van de regels voor evenementen én het MKB-actieprogramma vragen (tijdelijk) extra capaciteit.

Financiën

We stellen circa € 0,5 mln. per jaar beschikbaar voor de beschreven intensiveringen zoals het MKB-actieprogramma. In aanvulling op de deze intensiveringen geven we de volgende impuls.

- Een Investeringsfonds campus van € 20 mln.

Cultuur, sport en verenigingen

5

Onze ambitie

Maastricht kent een rijk en veelzijdig cultureel leven, dat onlosmakelijk is verbonden met de geschiedenis en de taal van de stad; Met onze identiteit. De volkscultuur vormt daarvoor de basis. Denk aan de harmonieën, schutterijen, carnavalsverenigingen en aan de energie en verbondenheid die vrijkomt bij de organisatie van de verschillende processies in de stad. Deze culturele basis gaan we versterken. Dit draagt bij aan ontmoeting, gemeenschapszin, talentontwikkeling en aan het doorgeven van tradities aan nieuwe generaties. Vanuit deze brede culturele basis kunnen professionele instellingen ontstaan en excelleren. Denk aan de landelijk erkende cultuurdragers zoals Toneelgroep Maastricht, Jan van Eyck Academie en philharmonie zuidnederland.

Deze bestuursperiode zetten we extra in op cultuur. We kiezen voor gelijkwaardige aandacht voor de volkscultuur, talentontwikkeling en professionele instellingen. Juist in samenhang zorgen we voor het optimale culturele klimaat dat een belangrijke vestigingsfactor is voor talent, kennisinstellingen en innovatieve bedrijven. Zo draagt cultuur ook bij aan de economische ontwikkeling van Maastricht en de regio.

Wij vinden dat cultuur toegankelijk moet zijn voor iedereen. Jong en oud moeten de kans hebben om cultuur te beleven, eraan deel te nemen en zich creatief te ontwikkelen — ongeacht achtergrond of inkomen. Wij zorgen dat ieder kind in aanraking kan komen met cultuur via bijvoorbeeld muziekonderwijs of activiteiten in buurten en wijken.

Onze cultuur is ook zichtbaar in onze monumenten, historische buurten, het religieus en industrieel erfgoed en in het groene landschap rond de stad. Die combinatie van erfgoed, cultuur en leefomgeving maakt Maastricht aantrekkelijk. Met een 'investeringsimpuls monumenten' zorgen we ervoor dat het culturele erfgoed de zorg krijgt die ze verdient (ook voor verduurzaming).

Maastricht is een sportstad. Komende bestuursperiode willen we enkele (top) sportevenementen aantrekken. Daarnaast stimuleren we sporten en bewegen in de openbare ruimte. Bij de herinrichting van straten en pleinen maken we actief

ruimte voor sportieve activiteiten (zie ook *Mobiliteit*). Straatsport kan een grote bijdrage leveren aan gezondheid, creativiteit en mentale veerkracht. Daarnaast verkennen we of we meer ruimte kunnen creëren voor buitenzwemmen en/of waterspeelplekken.

Onze sportverenigingen zijn van grote waarde. Zij draaien vaak op vrijwilligers en verdienen onze steun. Deze bestuursperiode gaan we sportverenigingen die een bindende rol hebben in de gemeenschap of hier activiteiten voor willen ontplooiën ondersteunen. Denk aan een voetbalvereniging die ook 'zit-thai-chi'-lessen of een sociaal restaurant aanbieden voor ouderen. Deze verenigingen krijgen deze bestuursperiode meer toegang tot de bestaande gemeentelijke subsidies. De beschikbare budgetten worden waar nodig verhoogd.

We vinden het van grote waarde dat in alle wijken en buurten een minimaal voorzieningenniveau beschikbaar is voor sport en ontmoeting. Voor sommige clubs en verenigingen is het echter lastig om het hoofd boven water te houden. Een verandering van aanbod of focus kan soms helpen om hen te behouden voor de buurt. Als het minimale voorzieningenniveau in het geding is ondersteunen we deze clubs gericht.

Als laatste zien we dat ons verenigingsleven soms moeite heeft om een betaalbare plek te vinden om elkaar te ontmoeten. Bijvoorbeeld voor de kien-avond, amateurkunst en startende toneelgroepen. Gemeenschapshuizen vormen daarvoor een basis. Aanvullend gaan we ons accommodatiebeleid zo inrichten dat deze groepen meer betaalbare en toegankelijke mogelijkheden krijgen.

Onze inzet

- De Mestreechter Taol is e wezelek onderdeel van eus identiteit. 't Mestreechs verbint ginneraties en buurte en gief oetdrökking aon 't eigene van eus stad. Daorum stimuleere veer 't gebruik van 't Mestreechs actief, onder andere door 't onderwijs, vereniginge, evenementen, erfgoed en cultureel initiatieven.
- We erkennen dat we een culturele stad zijn. Volkscultuur en professionele cultuur zijn aan elkaar verbonden. Volkscultuur vormt een broedplaats voor onze professionele kunst en cultuur. Gelijkwaardige benadering van beide is daarbij het uitgangspunt. Daarop investeren we deze bestuursperiode, bijvoorbeeld om jonge (pas afgestudeerde) creatieve talenten voor de regio te behouden en hun kansen te vergroten om door te groeien tot professionele makers en creatieve ondernemers. Parallel aan de landelijke herziening van de culturele basisinfrastructuur (BIS) in 2028 stellen we onze eigen inzet bij om de gelijkwaardige aandacht te borgen. We stellen de raad voor om hier via een deelakkoord afspraken over te maken met een zo breed mogelijk draagvlak (zie ook *Hoe we samenwerken*).
- We creëren een 'investeringsimpuls monumenten' om eigenaren te ondersteunen bij de instandhouding en verduurzaming van monumenten en cultureel erfgoed.
- We geven uitvoering aan de plannen voor de ontwikkeling van de Bonbonnière. Dit doen we binnen het vastgestelde budget met focus op volkscultuur, kennis en maatschappij.
- Als een van de weinige gemeenten hebben wij ons theater nog in eigen beheer. Dit belemmert het culturele ondernemerschap. We verzelfstandigen daarom het Theater aan het Vrijthof, waarbij we de kwaliteit en toegankelijkheid behouden via prestatieafspraken.
- Voor buurtinitiatieven, bewonersgroepen en verenigingen is het soms lastig om goede huisvesting of oefenruimte te vinden. We nemen in deze bestuursperiode een Algemeen Belang besluit om meer mogelijkheden te bieden voor een passend huurtarief. Verder gaan we werken met een subsidieregeling om verenigingen meer toegang tot betaalbare en passende ruimtes voor hun activiteiten te bieden. De uitwerking hiervan betrekken we bij het eventueel op te stellen deelakkoord cultuur (zie ook *Hoe we samenwerken*).

- We willen de toegang tot sport en cultuur vergroten. Zowel voor jongeren, volwassenen en voor senioren. Dit betekent dat we waar nodig belemmeringen weghalen, bijvoorbeeld met de voorgestelde verbrede subsidieregelingen en door koppelkansen voor bewegen bij het onderhoud van de openbare ruimte beter te benutten (zie ook *Mobiliteit*). Verder bieden de bestaande Sport- en cultuurfondsen (financiële) mogelijkheden voor deelname aan sport en cultuur bij aangesloten organisaties. Om deelname te vergroten willen we het aanbod verbreden, naar voorbeeld van de succesvolle toevoeging van Basic Fit aan het bestaande aanbod voor volwassenen. Ook via de Agenda Jeugd en Onderwijs werken we aan gezondheid en brede talentontwikkeling (zie ook *Bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid*).
- We bieden ondersteuning voor sportverenigingen die een belangrijke rol spelen om het minimale voorzieningenniveau in buurten en wijken overeind te houden, maar die moeite hebben om rond te komen. Dit om hen te helpen bij het maken van plannen om hun continuïteit en daarmee bijdrage aan binding in de wijk en dorpsgemeenschap in stand te houden.
- Deze bestuursperiode maken we middelen vrij om enkele (top)sportevenementen aan te trekken die aanvullend zijn op het bestaande aanbod, zoals bijvoorbeeld Ironman.
- Sport verbindt. Daarom stimuleren we dat studenten en niet studenten meer gezamenlijk sporten, zoals bijvoorbeeld al gebeurt op het sportpark Heugem en Sportpark West. Daarom maken we actief werkt van de samenwerking tussen University Maastricht Sports, Maastricht Sport en andere sportverenigingen in de stad.
- We vinden het belangrijk dat MVV in een toekomstbestendig stadion kan spelen. Dat kan gaan om verbouwing of nieuwbouw. De (primaire) financiële verantwoordelijkheid ligt bij de club. Op dit moment laten wij een onderzoek uitvoeren naar de verkeerskundige en veiligheidsaspecten van nieuwbouw op de Belvédèrelocatie. Op basis van de inzichten bepalen we wat eventuele vervolgstappen zijn op de Geusselt of Belvédèrelocatie.
- In de openbare ruimte maken we meer plek vrij voor sport, bewegen, ontmoeten en groen. Denk aan beweeglinten, speelplekken en openbare schaakborden. Hierbij hanteren we een kansenstrategie. Onder andere met het vernieuwde budget voor koppelkansen bij het beheer van openbare ruimte (zie ook *Mobiliteit*). Aanvullend maken we middelen vrij voor een hardlooperdijk rond de Maas. Dit moet een prettige route worden. Ook als het donker is.

Onze uitvoeringskracht

Door het nemen van een Algemeen Belang besluit verlagen we tegelijkertijd de administratieve lasten doordat we niet meer hoeven te werken met een commerciële huur die via subsidie gecompenseerd hoeft te worden.

Financiën

Voor de beschreven intensiveringen maken we circa € 2,5 mln. per jaar beschikbaar (die ten aanzien van het onderdeel cultuur in 2028 worden herijkt). Vanuit deze intensivering zijn naast cultuur ook middelen gereserveerd voor het aantrekken van (top)sportevenementen en een gemeentelijke bijdrage aan meer buitenzwemwater. In aanvulling op deze intensiveringen leveren we de volgende impuls:

- Een 'investeringsimpuls monumenten' van indicatief € 20 mln.
- Een impuls uitvoeringskracht (met tijdelijke exploitatiebudgetten) ter hoogte van € 1 mln., onder andere voor de ondersteuning van sportverenigingen bij omvorming en urbanisatie.

Mobiliteit

6

Onze ambitie

We willen groeien naar méér dan 140.000 inwoners en méér economische dynamiek. Een goede bereikbaarheid is voorwaarde voor deze groeiambitie. Dagelijks reizen nu al tienduizenden forensen naar onze stad én reizen Maastrichtenaars op hun beurt naar de regio. Met de trein, fiets en met de auto of klusbus. De groei van de stad vraagt gerichte investeringen in betere verbindingen en bereikbaarheid.

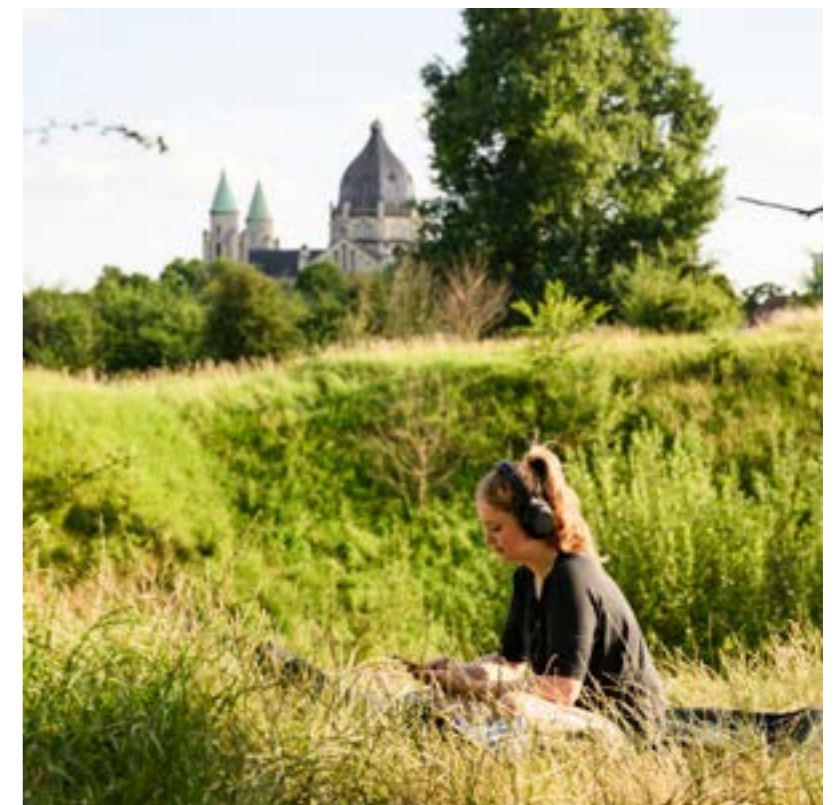
Binnen onze compacte stad kiezen veel Maastrichtenaars ervoor om te voet of per fiets naar werk of onderwijs te reizen. Dat willen we verder stimuleren. In het centrum breiden we het aantal fietsparkeerplaatsen daarom fors uit. Ook verbeteren we de fietsring rond de binnenstad en versterken we doorfietsroutes in de stad.

Bij het onderhoud van onze wegen en pleinen benutten we koppelkansen om onze stad groener, toegankelijker en beweegvriendelijker te maken. Aanvullend zorgen we voor een kwaliteitsimpuls door de realisatie van verschillende 'Straten van de toekomst'. Een aantrekkelijke stad is ook een groene stad (zie ook *Duurzaamheid*).

Openbaar Vervoer is onmisbaar voor de bereikbaarheid van onze stad. De concessie voor het busvervoer loopt tot eind 2031. Bij tussentijdse evaluatiemomenten kijken we naar de mogelijkheden voor gerichte verbeteringen. Ook maken we ons sterk voor betere regionale spoorverbindingen. Betere treinverbindingen naar Luik/Leuven en Brussel en naar Aken/Keulen zijn speerpunt in onze (eu)regionale lobbyagenda.

In lijn met de Omgevingsvisie kiezen we voor een autoluw centrum. Deze bestuursperiode starten we met het autoluw maken van het Jekerkwartier en Wyck (waarbij we de uitkomsten van de pilot meenemen). Vanzelfsprekend blijft in een autoluw centrum de bereikbaarheid van woningen en andere functies voor bijvoorbeeld zorgverleners op peil. Dat geldt ook voor de bereikbaarheid voor mensen die minder goed ter been zijn.

Parkeren voor bezoekers vindt zo veel mogelijk plaats op P+R locaties aan de rand van de stad. Deze periode zetten we onomkeerbare stappen op weg naar de bouw van tenminste één nieuwe P+R voorziening.

Onze inzet

- Voor de bereikbaarheid van onze stad hanteren we het STOMP-principe. Eerst ruimte voor lopen, daarna fietsen, vervolgens openbaar vervoer en gedeelde vormen van vervoer en daarna de privéauto.
- We realiseren verschillende schakels uit de doorfietsroutes uit de Omgevingsvisie met focus op bereikbaarheid van centrum, station en Randwyck vanuit de om Maastricht heen liggende kernen. Ook realiseren we een fietsparkeergarage in de binnenstad.
- Afgelopen bestuursperiode was een budget beschikbaar om bij regulier onderhoud aanvullende mobiliteitsmaatregelen te nemen. Deze periode verhogen en verbreden we het budget zodat ook koppelkansen met vergroening, toegankelijkheid en bewegen meegenomen kunnen worden.
- De komende bestuursperiode willen we vijf straten herinrichten als Straat van de toekomst. Hierin wordt samen met de buurt gekeken welke functies van de straat belangrijk zijn en/of meer ruimte mogen krijgen. In lijn met onze keuze om ongelijk te investeren voor gelijke kansen richten we ons primair op straten in buurten met een minder hoge brede welvaart.
- We zetten stappen voor de nieuwe stads-as Spoorzone GRAND MSTRG (Campus-Stationsomgeving, griendkwartier-Sphinxkwartier-Geusselt). We willen met de rijksoverheid definitieve afspraken maken over het verwijderen van de spoorbrug over de Maas om deze te kunnen vervangen door een loop- en fietsbrug.
- Bij autoluw maken van het Jekerkwartier en Wyck kiezen we niet direct voor een volledige herinrichting, maar voor tijdelijke maatregelen zoals het plaatsen van plantenbakken en straatmeubilair. Eventuele beperkingen qua welstand en beeldkwaliteit nemen we zo nodig weg voor dit type maatregelen. Zodra de betreffende straten aan de beurt zijn voor regulier onderhoud volgt een definitieve herinrichting. Deze strategie passen we ook toe bij de vergroening van de Markt.
- De realisatie van P+R plaatsen heeft voor ons topprioriteit. Voor de P+R West passen we het omgevingsplan aan en willen we deze bestuursperiode afspraken maken met de grondeigenaar. We streven naar vrijwillige afspraken, maar maken zo nodig gebruik van ons wettelijke instrumentarium. Aanvullend willen we tenminste op één andere locatie de komst van een P+R locatie versnellen. Hiermee zetten we deze bestuursperiode onomkeerbare stappen op weg naar de realisatie van nieuwe P+R plaatsen.
- In lijn met de Omgevingsvisie reserveren we op termijn (een deel van) de Vrijthofparkeergarage voor parkeergelegenheid voor bewoners, specifieke doelgroepen en/of voor fietsparkeren. We onderzoeken daartoe hoe we na afloop van de verhuurovereenkomst (eind 2031) permanent ruimte kunnen vrijmaken voor deze groepen. De garage houdt deze bestuursperiode de functie van bezoekersparkeren.
- We zetten door op ons beleid voor (elektrische) goederenhubs voor de bevoorrading in de binnenstad. Via het MKB-actieprogramma stimuleren we het gebruik hiervan (zie ook *Economie*).

Onze uitvoeringskracht

De meeste van onze voorgenomen plannen kunnen we uitvoeren binnen het bestaande budget en capaciteit. Net als bij de woonopgave geven we hier prioriteit aan uitvoering boven het maken van nieuwe plannen. Wel reserveren we capaciteit voor de planvoorbereiding voor P+R's. Geïnspireerd door (inter)nationale voorbeelden werken we vaker met tijdelijke *herinrichting*². Zo kunnen we vaker op korte termijn zichtbare resultaten boeken. Doordat bewoners en bedrijven kunnen wennen aan de tijdelijke inrichting kan bovendien de uiteindelijke definitieve planvorming worden versneld.

Financiën

Voor de beschreven intensiveringen stellen we circa € 1,2 mln. per jaar beschikbaar, onder andere voor de gemeentelijke bijdrage aan Zuid-Limburg bereikbaar. In aanvulling op deze intensiveringen leveren we de volgende impuls:

- Een impuls uitvoeringskracht (met tijdelijke exploitatiebudgetten) ter hoogte van € 11,5 mln. voor koppelkansen herinrichting openbare ruimte.

² Zie bijvoorbeeld nymag.com/news/features/56794/

Duurzaamheid

Onze ambitie

De effecten van klimaatverandering worden steeds meer zichtbaar in het dagelijks leven van Maastrichtenaren. Denk aan hittestress, (dreigende) overstromingen, periodes van extreme droogte en steeds hogere energierekeningen. Dit raakt onze inwoners hard, waarbij de last niet gelijk is verdeeld over onze buurten. Slecht onderhouden en geïsoleerde huizen in bijvoorbeeld Wittevrouwenveld zorgen in hete zomers voor gezondheidsklachten en 's winters voor een angstig hoge energierekening. Onduidelijkheid over wat de energietransitie concreet betekent, maakt sommige Maastrichtenaren onzeker.

Tegelijkertijd zien we op steeds meer plekken hoe verduurzaming de woonkwaliteit vergroot, de energierekening verlaagt en de kwaliteit van de openbare ruimte een impuls geeft. In veel buurten nemen bewoners ook zelf het initiatief om samen energie op te wekken of om woningen beter te isoleren. We kunnen leren van en doorbouwen op deze goede voorbeelden.

Samen met inwoners en ondernemers zijn de afgelopen bestuursperiode belangrijke stappen gezet om de CO₂-uitstoot te verlagen en om ons te wapenen tegen de effecten van klimaatverandering. Zo groeit Maastricht als een adaptieve en groene stad. Wij zetten deze bestuursperiode door op de koers naar een klimaatneutrale en aardgasvrije stad in 2050. De huidige hoge energieprijzen, als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen, maken opnieuw duidelijk dat we zo snel mogelijk af moeten stappen van fossiele energie.

Tegelijkertijd zien we dat het tempo te laag ligt. De uitvoering van de RES-regio Zuid-Limburg blijft sterk achter. Dat vraagt een regionale doorbraak. Dat lukt alleen als wij ook als Maastricht onze verantwoordelijkheid pakken. Niet met nieuwe plannen en beleid, maar door de uitvoering centraal te stellen. Hiermee zorgen we er ook voor dat onze inwoners en bedrijven zo snel mogelijk duidelijkheid hebben over wat de transitie concreet voor hen betekent.

Het aanpakken van de netcongestie heeft prioriteit. Het is nodig om de energietransitie te kunnen versnellen én om onze ambitieuze groeiagenda te realiseren. Wegens het volle elektriciteitsnet is er nu weinig tot geen ruimte voor nieuwe netaansluitingen.

De inzet blijft om in 2030 in heel Maastricht op buurtniveau aan de slag te zijn met de energietransitie. En dat de transitie rechtvaardig is zodat iedereen mee kan doen én meeprofitert. Energiearmoede moet worden bestreden. Het opgebouwde netwerk van energiecoaches is daarbij van grote waarde. De communicatie en toegankelijkheid moet worden vergroot. Dit begint met het erkennen dat de transitie ingrijpend is. Deze bestuursperiode starten we verder met de daadwerkelijke uitbreiding van warmtenetten in de stad. Zo zorgen we voor betaalbare warmte en duidelijkheid naar onze inwoners.

Vergroening van de stad maakt een belangrijk onderdeel uit van onze strategie. Het is nodig om heftige regenval en wateroverlast beter op te kunnen vangen, maar ook voor het tegengaan van hittestress. Daarvoor geven we deze bestuursperiode meer prioriteit aan die wijken buiten het centrum die het meest te maken hebben met hittestress én aan het inpassen van meer groen binnen onze grote gebiedsontwikkelingen. Daarnaast maken we deze bestuursperiode afspraken met het Rijk en provincie over de noodzakelijk maatregelen voor waterveiligheid.

Onze inzet

- We zetten het noodfonds-energie uit de vorige bestuursperiode om naar een 'regeling betaalbare energie' (binnen bestaande budgetten). Hiermee continueren we onze inzet voor het tegengaan van energiearmoede en zorgen we dat alle Maastrichtenaren mee kunnen met de transitie.
- Omdat de realisatie van windenergie in regionaal verband achterblijft zetten we in Maastricht versterkt in op 'zon op dak' en batterijopslag (bijvoorbeeld op energiehubs). Primair door dit ruimtelijk mogelijk te maken. Niet ter compensatie van andere doelstellingen uit de RES, maar om de achterstand te verkleinen én een realistisch ontwikkelpad naar klimaatneutraliteit in 2050 te behouden. Vanuit deze versterkte eigen inzet werken we aan een doorbraak in het RES-dossier: door te sturen op één of meer grootschalige locaties in de regio. Verder kijken we in regionaal verband naar nieuwe technologieën zoals waterstof, kleine modulaire kernreactoren en moderne waterkrachtcentrales.
- Om netcongestie tegen te gaan zorgen wij voor het slimmer benutten van het elektriciteitsnet. Wij faciliteren de netbeheerder ruimtelijk-planologisch om het bestaande net zo snel mogelijk uit te kunnen breiden. Waar mogelijk zetten we ons gemeentelijke vastgoed en grondpositie ook in om de energietransitie te faciliteren. Verder blijven wij energieopwekking, -opslag en lokale afname op buurtniveau op elkaar afstemmen, bijvoorbeeld via buurtbatterijen en buurtcoöperaties.
- Met actieve ontwikkeling en investeringen realiseren we nieuwe warmtenetten en breiden we bestaande warmtenetten uit op basis van beschikbare lokale warmtebronnen. Zo start de bouw van het warmtenet voor TregaZinkwit met een optie voor uitbreiding naar Limmel. Deze bestuursperiode leggen we de voorkeursstrategie per wijk vast.

- In wijken waar geen warmtenet beschikbaar komt verkennen we hoe we als gemeente de individuele eigenaren kunnen ondersteunen bij de verduurzaming. Bijvoorbeeld door collectief inkoop van warmtepompen te faciliteren.
- We geven uitvoering aan de Strategische nota verduurzaming Vastgoed. Het uitgangspunt blijft dat we streven naar het hoogste klimaatrendement voor onze euro's. Nieuw is dat we onder voorwaarden bereid zijn om voorrang te geven aan andere duurzaamheidsmaatregelen, als die fors meer klimaatwinst opleveren voor onze euro. Om verduurzaming makkelijker te maken zetten we verder in op versimpeling van de regels voor welstand en monumentenzorg (zie ook *Wonen*).
- De energietransitie kan alleen succesvol zijn als deze haalbaar en rechtvaardig is voor alle inwoners. Ondanks aflopende rijksmiddelen is het daarom van groot belang dat we onze isolatieaanpak voorzetten. Beter isoleren helpt direct tegen energiearmoede. Hiervoor richten wij onze inzet gericht op die buurten waar het meeste sprake is van energiearmoede. We continueren hierbij de samenwerking met het Centrum voor Natuur- en Milieu Educatie.

- We laten de groennorm uit de Omgevingsvisie landen in het Omgevingsplan. Deze norm wordt leidend voor afspraken met ontwikkelaars. Daarnaast stellen we middelen beschikbaar voor de vergroening van de stad. Voor nieuwe groenprojecten geven we prioriteit aan de wijken buiten het centrum.
- Het verduurzamen van corporatiewoningen en de vele monumentale panden in Maastricht vragen om een impuls. We denken actief mee met de woningcorporaties over hoe zij hun woningen in het gewenste tempo kunnen verduurzamen. Dit werken we uit in nieuwe prestatieafspraken en de 'investeringsimpuls betaalbaar wonen' (zie ook *Wonen*). Daarnaast is het wenselijk om eigenaren van monumenten vanuit de 'investeringsimpuls monumenten' ook te ondersteunen met gerichte maatwerkadviezen en financiële ondersteuning voor verduurzaming (zie ook *Cultuur, sport en verenigingen*).
- Vanuit ons mobiliteitsbeleid stimuleren we onder andere het gebruik van fiets en OV en werken we aan elektrische goederenhubs en P+R voorzieningen. Hiermee werken we aan duurzame mobiliteit. Via het budget voor koppelkansen in de openbare ruimte wordt aanvullend een bijdrage geleverd aan vergroening van de openbare ruimte (zie ook *Mobiliteit*).
- Deze bestuursperiode wordt maken we afspraken met het Rijk en de provincie om de waterveiligheid te vergroten (via het zogeheten MIRT-traject). In lijn met de Omgevingsvisie zetten we zo veel mogelijk in op maatregelen die de historische binnenstad waar mogelijk ontzien.

Onze uitvoeringskracht

De doelen voor 2050 en 2030 zijn helder. Voor duurzaamheid is versnellen van de uitvoering het sleutelwoord. Dit betekent ook dat wij moeten versnellen in het verlenen van vergunningen voor de noodzakelijke energievoorzieningen. Het versimpelen van de regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld welstand en monumentenbeleid maakt verduurzaming ook makkelijker. Wij zijn niet dogmatisch in de maatregelen om de doelen te behalen. Met haalbare en betaalbare maatregelen realiseren we de grootste klimaatimpact.

Financiën

Vanuit de beschreven focus zijn vooralsnog geen structurele intensivering nodig. Wel geven we een stevige impuls:

- Een investeringsimpuls voor een vergroening van de stad van indicatief € 10 mln.
- Een impuls uitvoeringskracht (met tijdelijke exploitatiebudgetten voor uitvoering) ter hoogte van € 5 mln. voor verduurzaming en 'zon op dak' met opslag.

Daarnaast wordt vanuit de 'investeringsimpuls betaalbaar wonen' en de 'investeringsimpuls monumenten' bijgedragen aan verduurzaming (zie ook *Wonen en Cultuur, verenigingen en sport*).

Veiligheid en leefbaarheid

8

Onze ambitie

Je veilig voelen in je eigen buurt is een basisvoorwaarde om volwaardig mee te kunnen doen. Dit begint bij sociale cohesie waarbij bewoners met respect voor elkaar samenleven, naar elkaar omkijken en geïnspireerd worden door rolmodellen. Omgekeerd vormen buurten met veel kwetsbaarheid, juist gelegenheid voor normoverschrijdend gedrag. Veiligheid en leefbaarheid is daarmee onlosmakelijk verbonden met onze inspanningen op het gebied van bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid. Verschillende groepen zoals vrouwen, LHBTIQ+-ers en ouderen hebben daarbij vaker dan andere Maastrichtenaren te maken met veiligheids- en geweldsincidenten. Dit is onacceptabel en vraagt erkenning en maatwerk.

Zichtbare en benaderbare professionals in de wijk zijn essentieel om problemen te voorkomen en waar nodig hard aan te pakken. Wijkagenten, boa's, jeugd- en welzijnsmedewerkers spelen een sleutelrol in het opbouwen van vertrouwen en het preventief signaleren en adresseren van knelpunten (zie ook *Bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid*). Afgelopen bestuursperiode is hiervoor een basis gelegd.

De opgaven rond veiligheid en leefbaarheid nemen desondanks in omvang en complexiteit toe, volgen elkaar in hoog tempo op en raken steeds vaker meerdere domeinen tegelijk. Deze trend is post-COVID zichtbaar in heel Nederland, maar bij ons vaak nog sterker. Denk aan overlast op straat door verwarde personen, overvallen, huiselijke geweld en femicide. Oorzaken liggen onder andere bij het gebrek aan betaalbare huisvesting, mentale klachten (ook als gevolg van destructieve algoritmes op social media), financiële problemen en verslaving. Als grensregio zijn we bovendien extra kwetsbaar voor drugsriminaliteit en overlast.

De effectiviteit van de huidige aanpak staat onder druk en sluit niet altijd meer aan bij de aard van de toenemende problematiek. Daarom verbinden we veiligheid en leefbaarheid nadrukkelijk aan gebiedsgericht werken. We kiezen daarbij om ongelijk te investeren, om maximale impact te hebben op die plekken waar de urgentie het grootst is. Deze ontwikkeling is recent al ingezet en vraagt om stevige doorontwikkeling: sneller, flexibeler en innovatiever.

Onze inzet

- Leefbaarheid en veiligheid vragen een geïntegreerde en gebiedsgerichte aanpak. Goede en aantrekkelijke voorzieningen kunnen voorkomen dat jongeren in het criminele circuit terecht komen (zie ook *Bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid*). Een betere inrichting van de openbare ruimte kan soms al het verschil maken voor mensen die nu niet altijd meer op straat durven in het donker (zie ook *Mobiliteit*).
- Via onze netwerken in wijken en buurten ondersteunen we de weerbaarheid van onze inwoners. Bijvoorbeeld met voorlichting over wat je moet doen bij een 'babbeltruc' of hoe je digitale veiligheid kan vergroten. We continueren onze inzet hierop in bijvoorbeeld bibliotheken en gemeenschapshuizen.
- We versterken de handhavingsorganisatie door uitbreiding van capaciteit én verdieping van expertise en specialisme. Hierbij maken we, waar mogelijk en effectief, ook gebruik van 'stadsreservisten' voor licht toezichthoudende taken en het bevorderen van sociale cohesie. Door samen te werken met de buurt weten we beter wat er speelt.
- We blijven onverkort inzetten op de aanpak van zorgfraude en ondermijning. Dit doen we in regionaal verband.

- We herijken de samenwerking tussen de wijkteams van de politie, boa's en maatschappelijk werk. Zo zorgen we voor zichtbare aanwezigheid in wijken en buurten en rondom onderwijsinstellingen. Het stedelijke programma Preventie met gezag zetten we door en verbinden we met het gebiedsgericht werken (zie ook *Hoe we samenwerken*).
- Cameratoezicht in de stad wordt uitgebreid. We kiezen expliciet voor mobiel cameratoezicht. Waar overlastgevers mobiel zijn in de stad, zijn we dat ook met onze interventies.
- We werken aan een weerbare overheid. Dat vraagt ook inzet op onze digitale systemen en beschermen van onze kritieke infrastructuur en voorzieningen.
- Vanwege onze (qua veiligheid kwetsbare) ligging in de grensregio maken we één euregionale veiligheidspropositie waarbij we als Zuid-Limburg samen optrekken met Hasselt, Luik en Aken richting onze nationale overheden en Europa.

Onze uitvoeringskracht

Een preventieve aanpak begint in onze wijken en buurten. Onze inzet op veiligheid en leefbaarheid verbinden we daarom intensief met gebiedsgericht werken (zie ook *Hoe we samenwerken*).

Financiën

Gelet op de beschreven zorgwekkende trend doen wij een aanvullende intensivering in veiligheid en leefbaarheid ter hoogte van € 0,75 mln. per jaar. We kiezen hier niet voor een tijdelijke impuls.

Hoe we samenwerken aan de stad

9

Onze ambitie

Dit coalitieakkoord op hoofdlijnen is ambitieus. Ambitieus in de doelstellingen. Ambitieus in de focus op uitvoeringskracht. En ambitieus in de wens om hier in samenwerking met partners invulling aan te geven. Het recente Berenschot rapport onderstreept het belang hiervan.

Wij zien het als onze opdracht om de komende bestuursperiode maximaal bij te dragen aan het doorbreken van de gegroeide dynamieken. En om bij te dragen aan een nieuwe bestuurs- en organisatiecultuur met meer ruimte voor dualisme en een open en gelijkwaardige samenwerking tussen bestuur en ambtelijke organisatie. Om zo meer terug te kunnen geven aan de stad in de vorm van concrete resultaten voor de inwoners en ondernemers.

Deze bestuursperiode willen we als één gemeente werken aan de gezamenlijke ambitie uit dit akkoord: minder incident-gedreven, met meer oog voor de langere termijn en met onderling vertrouwen. Dit zonder de urgente noden in de stad uit het oog te verliezen. Deze bestuursperiode zetten we daarom nadrukkelijk in op een beweging van beleid naar uitvoering. Van controle naar vertrouwen. En naar meer doorzettingsmacht. Dat betekent doorontwikkelen van het gebiedsgericht werken én een extra impuls op het ontschotten van budgetten. Niet als doel op zich, maar als middel om meer te kunnen realiseren voor de stad.

Onze gezamenlijke ambitie laten we consequent leidend zijn in het werk. Het richt onze prioriteitstelling en het handelen van de gemeentelijke organisatie. Het legt ook een betere basis onder regionale samenwerking en (gezamenlijke) lobbyactiviteiten, het daagt bedrijven uit om te investeren en het geeft partners en inwoners houvast in keuzes die zij moeten maken.

Dit is een opdracht die wij elke dag opnieuw op ons zullen nemen en waarop wij aanspreekbaar zijn. Vanuit deze opdracht aan onszelf, steken wij de hand uit naar alle andere betrokkenen. In de hoop dat zij samen met ons aan de slag willen gaan voor een beter Maastricht.

Onze inzet

We nemen het Berenschot rapport als ons vertrekpunt onze inzet. Dit start voor ons met het open gesprek met de raad en de ambtelijke organisatie.

- We willen de uitvoering op grote opgaven centraal stellen. We zijn daarom terughoudend met het toevoegen van allerlei nieuwe beleidswensen. Wij willen de raad ook proactief meenemen in de grote opgaven van de stad. Bijvoorbeeld door hier in halfjaarlijks themaoverleggen expliciet de tijd voor te nemen. In overleg met de raad willen we samen bepalen hoe en voor welke opgaven we dit doen.
- Wij kunnen ons voorstellen dat het dualisme een impuls kan krijgen met de onderstaande maatregelen (die in het verlengde van het Berenschot rapport liggen). We gaan hierover graag in gesprek met de raad en zullen eventuele noodzakelijke aanpassingen in het reglement van orde steunen als hiervoor breed draagvlak is in de raad:
 - › mogelijkheden voor wethouders om raadsvoorstellen aan te passen naar aanleiding van domeinvergaderingen;
 - › meer ruimte voor sonderende gesprekken;
 - › een jaarlijkse dialoog tussen raad, college en organisatie.
- Als coalitiepartijen willen we minder vaak coalitieoverleg houden. En als we coalitieoverleg hebben is dat in principe alleen met de fractievoorzitters (zonder aanwezigheid van wethouders).
- Dit coalitieakkoord is nadrukkelijk op hoofdlijnen. We nodigen de raad uit om met ons in gesprek te gaan over de uitwerking hiervan. Wij nemen ons voor om daartoe op enkele belangrijke opgaven te komen tot zo breed mogelijke gedragen deelakkoorden. Wij denken bijvoorbeeld aan:
 - › Participatie.
 - › Student en stad.
 - › Versterken van de Maastrichtse taal.
 - › Integratie en werk.
 - › Integraal veiligheidsbeleid.
 - › Cultuur.
- We werken als collegiaal bestuur. We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het realiseren van dit coalitieakkoord. Dat betekent ook dat grote dossiers en gebiedsontwikkelingsprojecten worden afgestemd in verbrede portefeuillehouders-overleggen. We evalueren onze werkwijze regulier en zijn aanspreekbaar op onze eigen rolbewustheid en rolvastheid.

- We nemen samen met de burgemeester en gemeentesecretaris het voortouw in het verbeteren van de verhoudingen tussen bestuur en organisatie. Zo werken we aan een opgavegerichte organisatie die gebiedsgericht samenwerkt met partners, andere overheden en inwoners. Dat vraagt ook meer doorzettingsmacht, bijvoorbeeld voor de stadsdeel- en veiligheidsregisseurs. Ambtelijk vakmanschap betekent voor ons stevige advisering vooraf én gerichte uitvoering na afronding van politiek-bestuurlijke besluitvorming. De gedragscode is daarbij een vanzelfsprekende basis om te werken aan een open en eerlijk debat op basis van feiten. Mede op basis van beschikbare benchmarks en waar nodig externe visitaties of evaluaties monitoren we de voortgang.
- Onze agenda willen we samen met de stad realiseren. Participatie is het sleutelwoord. Participatie betekent voor ons dat we als gemeente de verbinding maken met inwoners en ondernemers op wijk en buurtniveau. Deze inzichten voeden de afwegingen die wij moeten maken. Dat betekent niet dat we elke wens uit de stad kunnen accommoderen. Onze ambitieuze groeiagenda vraagt ook duidelijke keuzes en regie.
- Eén van de processen die kan bijdragen aan het meer aan het stuur komen van de gemeenteraad is de Planning & Control (P&C)-cyclus. In samenwerking met de commissie Begroting en Verantwoording (B&V) komen we deze bestuursperiode met een nieuwe begrotingsopzet die herkenbaarder en transparanter is. Hiertoe willen we onder andere gaan werken met kritische prestatie indicatoren (kpi's) op de grote opgaven.
- We zien stevige kansen in de zogeheten Tripool-samenwerking met Heerlen en Sittard-Geleen. Gezamenlijk voelen we ons bestuurlijk verantwoordelijk voor Zuid-Limburg met meer dan 600.000 inwoners én ruimte om een stevige bijdrage te leveren aan nationale verstedelijkingsopgave zoals beschreven in de Nota Ruimte. We werken intensief aan onze gedeelde verstedelijkingsdoelstelling en aan gecoördineerde belangenbehartiging richting het Rijk en de Europese Unie. Dat is niet vrijblijvend.

Onze uitvoeringskracht

Recent heeft de raad verschillende beleidskaders vastgesteld zoals de Omgevingsvisie, het Armoedebeleid 'We zien je' en de Inclusie Agenda Maastricht. Deze bestuursperiode komt het aan op de uitvoering hiervan. We zijn daarom in dit akkoord terughoudend het aankondigen van nieuwe beleidsplannen en visies. We willen voorkomen dat we nieuw beleid gaan stapelen dat niet of niet volledig tot uitvoering komt. We hebben daarbij geleerd van de ervaring in de afgelopen bestuursperiode waarbij sprake was van onderrealisatie en onderbesteding. De beschikbare tijd en capaciteit willen we focussen op de uitvoering.

Het versterken van (een cultuur van) opgavengericht en gebiedsgericht werken realiseren we primair door capaciteit van beleid te verschuiven naar uitvoering. Dit is een stapsgewijs proces. In de overgangsfase betekent dit dat we waar nodig flexibele externe capaciteit zullen inzetten om de noodzakelijke realisatiekracht te organiseren. Ook benadrukken we, als gemeente in een grensregio, het belang van een stevig nationaal en Europees netwerk. Deelname in (inter) nationale netwerken, zoals het Bloomberg traject verdienen zich op termijn vaak dubbel terug.

Om bij te dragen aan ontkokering integreren we onder andere de volgende programma's binnen het gebiedsgericht werken: Veerkracht, Gezond Maastricht en Leefbare wijken aanpak (zie ook *Bestaanszekerheid, kansgelijkheid en gezondheid*). De stedelijke aanpak op Preventie met gezag en het gebiedsgericht werken versterken elkaar.

Financiën

Gezien de beschreven focus en beoogde verschuiving van beleid naar uitvoering kiezen we hier niet voor structurele intensiveringen, maar voor een impuls. Het uitgangspunt is dat deze impuls als gevolg van inverdieneffecten op termijn structureel gedekt wordt (en zodanig verwerkt kan worden in de begroting). Het gaat om een impuls voor de gehele bestuursperiode. Met de gemeentesecretaris maken we afspraken over welke extra output hiermee moet worden gerealiseerd en wat dit vraagt in de onderlinge samenwerking.

Financiën

10

Onze ambitie

Dit coalitieakkoord ademt ambitie. Waarbij uitvoeringskracht voorop staat. Dit doen we binnen de beschikbare middelen. Die middelen zetten we nog effectiever in door focus aan te brengen en meer te ontschotten.

Tegelijkertijd zien we een urgente opdracht om de tweedeling te verkleinen en verbinding in de stad te vergroten. En om te investeren in de toekomst en het verdienvermogen van de stad. Hiervoor maken we twee keuzes:

- Voor de beschreven investeringsimpulsen vormen we investeringsreserves (o.a. betaalbaar wonen, monumenten en vergroening). De omvang en inzet bepalen we op basis van nog nader uit te werken voorstellen die we aan de gemeenteraad zullen voorleggen.
- Voor de beschreven impulsen uitvoeringskracht (en uitvoeringscapaciteit) creëren deze bestuursperiode tijdelijke exploitatiebudgetten. Tijdelijke budgetten om te benadrukken dat sprake is van een impuls. Een impuls gericht op het realiseren van de benoemde doelen. Die tijdelijke inzet zorgt voor een meer flexibele begroting waarin bijsturing eenvoudiger is.

Deze investeringsreserves en tijdelijke exploitatiebudgetten en dekken we vanuit onze algemene reserve. Maastricht heeft in voorgaande jaren onbedoeld fors gespaard, met name door onderrealisatie. De ambities waren hoger dan de realisatiekracht. Als gevolg daarvan is de algemene reserve de afgelopen bestuursperiode met circa € 75 mln. gestegen. Dit terwijl we daarvoor al een ruime reserve hadden die ruim boven de landelijke normen lag. Dit gespaarde geld willen we nu met een plus teruggeven aan de stad door middel van de beschreven extra tijdelijke inzet voor uitvoeringskracht en extra investeringsimpulsen op de grote vraagstukken waarvoor we ons gesteld zien.

Daarnaast kiezen we gericht voor enkele structurele intensiveringen voor een bedrag van (jaarlijks) circa € 5 mln. Het accent ligt daarbij op intensiveringen op de thema's 'Bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid', 'Mobiliteit' en 'Cultuur,

sport en verenigingen'. Deze structurele intensiveringen vangen we op door de stelpost onvoorzien te verlagen en door inflatiecorrectie toe te passen op de tarieven voor de onroerendezaakbelasting (OZB). Daarmee worden lastenverzwaringen bovenop de inflatiecorrectie voorkomen.

Financiële spelregels

Het vormen van tijdelijke budgetten en reserves uit de algemene reserve, ons 'spaargeld', vraagt om duidelijke financiële spelregels:

- *Tijdelijk is ook echt tijdelijk*
We werken met tijdelijke exploitatiebudgetten gericht op uitvoeringskracht. Bij bewezen succes overwegen we om deze om te zetten in reguliere (structurele) begrotingsposten. Daarbij moet dan ook structurele dekking worden gevonden, bijvoorbeeld door middel van gerealiseerde inverteffecten.
- *Opstellen van voorstellen met meetbare doelen*
De investeringsreserves kunnen pas ingezet worden op basis van nader op te stellen uitvoeringsplannen met meetbare doelstellingen. De uitwerkingen worden zo snel mogelijk doch uiterlijk binnen 1 jaar aan de raad aangeboden.
- *Aanvullende financiële ruimte*
Door meevallers wordt op integrale afwegingsmomenten (P&C-documenten) met instemming van de raad met voorrang ingezet ter dekking van een negatief begrotingssaldo en vervolgens bij voorkeur toegevoegd aan de algemene reserve. Hiermee hebben we aandacht voor de keuzeruimte van toekomstige stadsbesturen.
- *Weerstandsvermogen*
Door de raad is de ratio weerstandsvermogen³ in de financiële verordening vastgesteld op minimaal 1. Wij streven naar een ratio die hoger is dan 2.

³ Dit betreft de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit (totaal gekwantificeerde risico's).

Toelichting impulsen

Voor de inzet van de algemene reserve ten behoeve van de dekking van tijdelijke exploitatiebudgetten en de vorming van reserves vormt de ratio weerstandvermogen het kader. Uitgaand van een gewenste ratio weerstandsvermogen van 2 (door de gemeenteraad

vastgesteld op minimaal 1) en een eigen vermogen dat na verwerking van het jaarrekeningresultaat 2025 € 155,9 mln. bedraagt, resteert een potentiële ruimte van circa € 120 mln. Hiervan stellen we maximaal 4 x circa € 7,5 mln. beschikbaar voor *tijdelijke exploitatiebudgetten* en maximaal € 81 mln. voor *investeringsreserves*.

Tijdelijke exploitatiebudgetten

Hieronder is zijn de exploitatiebudgetten uitgesplitst over de verschillende thema's uit dit coalitieakkoord. Het betreft maximum bedragen voor de gehele bestuursperiode die gespreid over de jaren worden ingezet.

Tijdelijke exploitatiebudgetten 2027-2030	(x € 1 mln.)
Wonen	1,4
Bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid	6,0
Cultuur, sport en verenigingen	1,0
Mobiliteit	11,5
Duurzaamheid	5,0
Hoe we werken aan de stad	5,0
Totaal	29,9

Investeringsreserves

De uitwerking van de maximaal € 81 mln. voor investeringsreserves en verdeling over de verschillende posten wordt conform de spelregels nader uitgewerkt (met uitzondering van het Investeringsfonds campus waarvoor we in ieder geval € 20 mln. inzetten). Hieronder een overzicht van de (indicatieve) omvang van de reserves. Het betreft telkens bruto bedragen inclusief voorbereiding en proceskosten.

Investeringsreserves 2027-2030	(x € 1 mln.)
Betaalbaar wonen	20,0
Woonwagendplaatsen	6,0
Maastricht preventiestad	5,0
Investeringsfonds Campus	20,0
Monumenten	20,0
Vergroening	10,0
Totaal	81,0

Toelichting structurele intensiveringen binnen financiële ruimte

In onderstaand overzicht is de structurele financiële ruimte voor de periode 2027-2030 aangegeven. Het startpunt voor het financieel overzicht is de begrotingsruimte zoals

opgenomen in de 2e bestuursrapportage 2025. Vervolgens zijn de financiële effecten van de sindsdien verschenen circulaire gemeentefonds, genomen besluiten en autonome ontwikkelingen verwerkt. Deze zijn nog niet definitief maar voor het inzicht in de financiële ruimte toegevoegd.

Ontwikkeling Budgettair kader (Bedragen x € 1 mln.)	2027	2028	2029	2030
Stand na 2e bestuursrapportage 2025	16,7	2,5	2,7	2,9
Effecten circulaire gemeentefonds (decembercirculaire 2025 en meicirculaire 2026)	-1,4	-2,2	-3,8	2,7
Overige bijstellingen (autonome ontwikkelingen en verwerking reeds genomen besluiten)	-8,7	-5,1	-8,0	-6,6
Startpunt	6,5	-4,8	-9,1	-1,1
Intensiveringen*				
Bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid	-2,5	-2,4	-2,4	-2,4
Economie	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Cultuur, sport en verenigingen	-2,6	-2,5	-0,5	-0,5
Mobiliteit	-1,3	-1,2	-1,1	-1,1
Leefbaarheid en veiligheid	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Subtotaal	-7,6	-7,4	-5,3	-5,2
Ruimtescheppende maatregelen				
Verlagen stelpost onvoorzien naar € 0,5 mln.	1,6	1,6	1,6	1,6
Inflatiecorrectie OZB-tarieven	1,6	1,6	1,6	1,6
Vorming stelpost onderuitputting kapitaallasten en actualisatie investeringsplanning	1,9	2,7	3,4	3,8
Subtotaal	5,1	5,9	6,6	7,0
Begrotingssaldo na financiële vertaling coalitieakkoord	4,0	-6,2	-7,8	0,8

* Bedragen exclusief tijdelijke exploitatiebudgetten en investeringsreserves die worden gevormd ten laste van de algemene reserves.

De provincie houdt toezicht op de gemeentefinanciën. Hierbij geldt als eis dat het meerjarenperspectief een positief saldo laat zien. Onze begroting voldoet aan deze eis. In 2028 en 2029 verwachten we een negatief begrotingssaldo. Ook als gevolg van de dalende financiering door het Rijk via het gemeentefonds, ook wel 'het ravijnjaar' genoemd. Wij zoeken samen met andere gemeenten (via de VNG) de weg richting het Rijk om dit te adresseren en kiezen er niet voor om hier op voorhand bezuinigingen voor in te boeken. We vangen de verwachte negatieve begrotingssaldi in die jaren zo nodig op uit onze algemene reserve. Vanaf 2030 kent de begroting weer een positief saldo.

Portefeuille- verdeling

Wim Hillenaar (Burgemeester)

- Algemene en bestuurlijke zaken
- Openbare orde en veiligheid (*inclusief Zorg en Veiligheidshuis*)
- Handhaving
- Integriteit
- Vergunningen aan de burgemeester voorbehouden
- Lobby (*coördinerend*)
- Communicatie en lokale media
- (EU)Regionale samenwerking (*coördinerend*)

Marlou Jenneskens (D66)

- 1^e locoburgemeester
- Kennisinfrastructuur (*Brightlands, MBO/HBO/WO, studenten*)
- Onderwijs (*beleid, PO, SO, VO, vastgoed/IHP*)
- Arbeidsmarkt
- Jeugd & jeugdzorg
- Sport & recreatie
- Cultuur (*BIS-instellingen & educatie*)
- Wijk: Maastricht Noord

Hubert Mackus (CDA)

- 2^e locoburgemeester
- Economie (*binnenstad & campus-ontwikkeling, inclusief acquisitie*)
- Toerisme, evenementen, horeca & hotel
- Wonen (*corporaties, woonwagens, studentenhuisvesting, woonzorgzones*)
- Monumentenbeleid
- Vergunnen & toezicht (*inclusief beleidsregels wonen, welstand & monumenten*)
- MIRT & BOL (*coördinerend*)
- Wijk: Maastricht Oost

Jeroen Hoenderkamp (GroenLinks)

- 3^e locoburgemeester
- Zorg, gezondheid en welzijn (*inclusief WMO*)
- Sociale Zaken
- Duurzaamheid & energietransitie
- Personeel & organisatie
- Wijk: Maastricht Zuid

Vacature (SPM)

- 4^e locoburgemeester
- Ruimtelijke ordening
- Stedelijke ontwikkeling
- Integratie en participatie
- Diversiteit en inclusie
- Cultuur (*coördinerend*)
- Cultureel erfgoed
- Wijk: Maastricht Centrum

Guiseppe Noteborn (VVD)

- 5^e locoburgemeester
- Mobiliteit & infrastructuur
- Water, natuur, landschap en dierenwelzijn (*klimaatadaptatie, water, hoogwaterveiligheid*)
- Stadsbeheer (*afval, NIBOR*)
- Mestreechter taol
- Wijk: Maastricht Zuid-West

Manon Fokke (PvdA)

- 6^e locoburgemeester
- Financiën & bedrijfsvoering
- Programma Veerkracht
- Gebiedsgericht werken
- Vastgoed en grondbeleid
- Burgerparticipatie
- Wijken: Maastricht West en Noord-West

Aon de geng!

Gemeente Maastricht

Colofon

Uitgave

Gemeente Maastricht

Fotografie

Fred Berghmans
Jonathan Vos
Laurens Bouvrie
Philip Driessen
Aron Nijs
ETPathfinder
Mick Wiertz
Paul van der Veer
George Deswijzen

Vormgeving

TD Zuiderlicht

© 2026

